

Prvé pokračovanie príspevkov, či skôr nostalgických spomienok na Prievidzu od Bohuslava Pisska, ktorý svoj život prežíval v nedobrovoľnom zahraničí. Pri ich čítaní treba zohľadniť, že boli písané v rokoch 1976 až 1979.

Ach, moja matematika!

Na gymnáziu sme sa za I. ČSR učili najmä českú literatúru. So slovenskou som sa zoznámil až v siedmej či ôsmej triede gymnázia, aj to len útržkovite. Pravda, česká literatúra mi nijakým spôsobom nebola na škodu svojou bohatosťou a pokrokovosťou. Nehovoriac o tom, že po nastúpení na Ministerstvo zahraničných vecí v Prahe som mohol hneď plynule úradovať po česky, lebo z 2357 úradníkov tam bolo len 26 Slovákov.

So slovenskou literatúrou som sa zoznámil v rodine Chovancových. Maminka, staršia pani Chovancová, mala krásnu slovenskú knižnicu, na ten čas zriedkavú. U nich som sa po prvýkrát stretol s románmi Vajanského, Kukučina, čítal som Vansovú, Kalinčiaka a staré slovenské noviny a časopisy. Aj pre iné mám dôvod spomínať na Chovancových s vďačnosťou. Irenka Chovancová ma pripravovala na reparáty z matematiky, lebo som bol vari najhorším matematikom na celom gymnáziu a z toho dôvodu som mával aj najnemožnejšie vysvedčenia. Boli to len dve, niekedy tri a zriedkavo štyri dvojky. V priebehu štúdia som mal štyri reparáty z matematiky.

Profesor Kolc mi v triede často vyčítal – „*Zemřeš hlady za prvním rohem ulice, protože neumíš počítat!*“ A potom sa chudák oženil. Vzal si jednu peknú vdovicu, trachomárku, do ktorej sa zaľúbil. Ona by bola schopná rozhádzať aj „Dáriusove poklady“. Väčšia irónia osudu ho ani nemohla postihnúť, lebo chudák nikdy nemal jedinej „vindry“. Študoval som v Kodani, Uppsale a v Berlíne a keď som prišiel zo školy domov a náhodou som ho stretol ako viezol vo fúriku vnučku svoju ženy, vždy sa odvrátil a nechcel ma poznať. Keď som sa stal osobným tajomníkom ministra zahraničia Kamila Kroftu, chodil od jedného profesora k druhému hovoriac – „*Ale představte si ten Pissko, počítat neumí, ani jen delit se nenaučil a von sedí v zahraničním ministrerstvu a je ministrovým tajomníkem. A já ho chtel poslat učít číšníkem*“. A keď stretol moju mamku, chudera, ona mu musela prisvedčať, aký on bol ku mne spravodlivý a ako som si tie reparáty zaslúžil.

Mal som z toho po všetky tie roky „zábavu“, ale trvalo to tridsať rokov, kým som na ne zabudol. Ešte ako generálny konzul som sa v noci zobúdzať, pyžamo som mal mokré od potu zo zlého sna, že som nezložil reparát z matematiky a že nikdy nebudem môcť študovať na univerzite.

Na jazyky som bol talent. Ešte aj cez prázdniny som učil kvintárov a sextánov na reparáty. Vedel som prekladať pre oktávánov a latinčiny a francúzštiny. O úlohách z nemčiny ani nehovoriac. A pri tom som bol najhorším z matematiky a som takmer presvedčený, že od mojich čias takého zlého matematika na škole nebolo.

Keď pán profesor Kolc dostal po mojej maturite za žiaka brata Erika, pol roka ho nevyvolal, lebo dostal panický strach, že sa história bude opakovať. Ale bol prekvapený, keď v triede mal dvoch fundamentálnych matematikov – Erika Pissku a Bandyho Freibegra, dnes známeho patológa.

Z korešpondencie Bohuslava Pissku s Jánom Javorským, rodeným Šóška

14. jún 1979

Teraz mi napadá, že som Ti zabudol napísať, že ma univerzita LONG ISLAND UNIVERSITY na svojom zasadnutí 27. marca 1979 menovala zaslúžilým profesorom – latinsky „PROFESOR EMERITUS“ za pomoc pri výstavbe univerzity.

Moja manželka Jarka sa tomu veľmi potešila, lebo má na tom veľký podiel. Po celé desaťročia sedela celé dni a noci sama učupená v kuchyni, pokiaľ ja som študoval a pripravoval rôzne kurzy, obzvlášť na graduovanej úrovni. To do kuchyne síce nič neprináša, ale sa to pokladá za veľkú česť, lebo medzi 648. profesormi, ktorých v priebehu rokov menovali na túto hodnosť bolo len 32 Slovákov. Ako vidíš, s Božou pomocou som sa vypracoval z jedného niktoša na riadneho profesora a po penzionovaní na profesora retired – penzionovaného.

Nuž, tak teda, vnuk šustru Mateja Šóšku, syn jednej chudobnej pisárky – vdovice – z našej neveľkej Prievidze to dotiahol o niečo vyššie. A vieš Janko prečo? Lebo mal v tele gény šóškovskej rodiny.

Poznámka redakcie: Po dočítaní príspevku človeku napadne, či je to vôbec možné, z matematického „analfabeta“ nakoniec profesor? Ako vidno z príbehu i takto sa vie život „pohrať“ s osudom človeka.